

Fredags-
kronikkenAlexander
CappelenBård
HarstadOla
KvaløyKatrine
LøkenSimen
MarkussenMari
RegeKaren Helene
Ulltveit-Moe

Lønnsom samhandling

Arbeidsgivere betaler stadig mer for folk som er gode på å samarbeide og samhandle med andre.

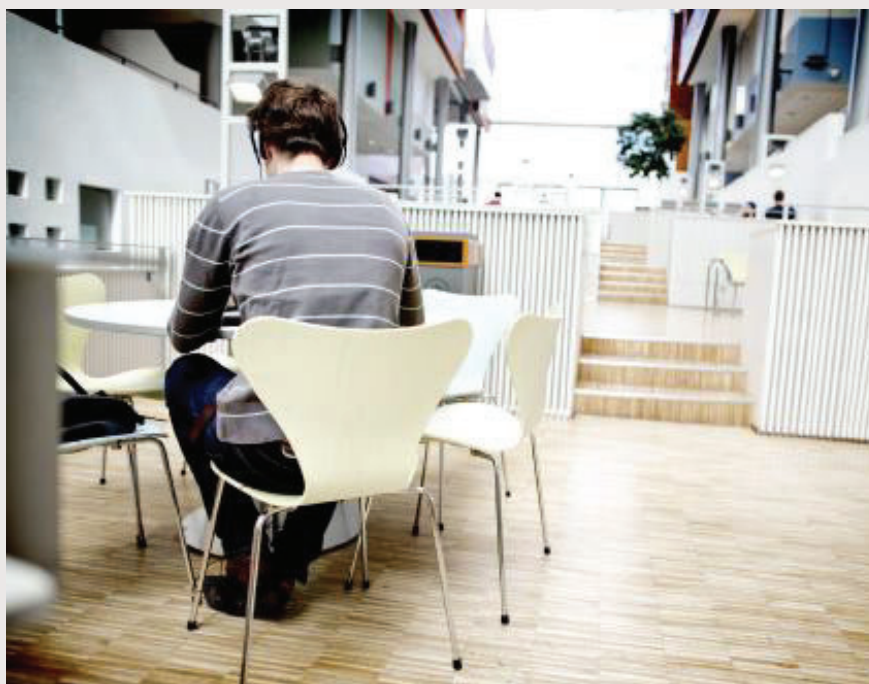
Som utdannings- og arbeidsmarkedsøkonom får jeg ofte spørsmål om hvilke utdannelser som vil gi gode jobbmuligheter. Dette har det blitt vanskelig å svare på. Den kompetansen som blir stadig viktigere på arbeidsmarkedet er nemlig den sosiale kompetansen - det å kunne samarbeide og samhandle med andre mennesker, prate med dem, lytte til dem, klare å sette seg inn i deres situasjon, og få dem til å føle seg trygge og verdsatte.

Utfordringen er at mange studieprogram gir studentene fagkunnskap som er svært ettertraktet i arbeidsmarkedet, men samhandling og samarbeid er sjelden en del av studieplanen.

I Sverige har avkastningen av sosial kompetanse økt betydelig over tid, samtidig som avkastningen av analytiske ferdigheter har jevnet seg ut og gått noe ned de siste årene. I privat sektor er faktisk den sosiale kompetansen blitt mer lønnsom enn analytiske ferdigheter. Dette viser en ny studie med tittel «The Rising Return to Non-cognitive Skills» av noen av Sveriges mest anerkjente arbeidsmarkedsøkonomer (IZA Discussion Paper No. 10914 av Per-Anders Edin, Peter Fredriksson, Martin Nybom og Björn Öckert).

Helt unike data fra det svenske forsvaret har gjort denne studien mulig. Unge gutter i Sverige må møte til sesjon slik som i Norge. Der blir de testet og målt. Som i Norge måles deres analytiske ferdigheter (en slags iq test), men i Sverige måles også deres sosiale kompetanse. Det skjer i et halvtimes intervju med en psykolog, hvor psykologen vurderer i hvilken grad den mulige rekrutten vil fungere sammen med andre mennesker. Basert på intervjuet gir psykologen en score fra en til ni på guttens sosiale kompetanse.

I studien undersøker forskerne hvordan sosial og analytisk kompetanse som nittenåring samvarierer med lønn som førtiåring, og hvordan disse samvariasjonene utvikler seg over tid. Analysene viser at for de eldste årskullene i datasettet (de som var 40 år rundt 1995) er det betydelig mer

Hvert år møter jeg flere studenter som sier «jeg jobber best alene» og ber om å få skrive alene. Et slik tankesett resonnerer dårlig med forventninger og behov i arbeidslivet. Foto: Ida von Hanno Bast

**Fredags-
kronikken**
Mari Rege

lønnsomt å score relativt høyt i sitt årskull på analytiske ferdigheter, sammenlignet med å score relativt høyt på sosial kompetanse. Det motsatte er tilfelle for de yngste årskullene (de som var førti år rundt 2010).

Jeg formidlet nylig denne studien på en lederkonferanse. En tilhører kommenterte at dette

må komme fra tilbudssiden. Han argumenterte for at dataspill og sosiale medier gjør at vi får stadig dårligere sosial kompetanse - sosial kompetanse er blitt en knapp ressurs fordi folk sitter med skjermen sin i stedet for å være sammen. Innvendingen var god, men den hadde forskerne også tenkt på. De gjør flere analyser som viser at endringene kommer fra etterspørselssiden. Sosial kompetanse er blitt en mer etterspurt ressurs i arbeidsmarkedet.

Studien fra Sverige samsvarer med studier fra USA som også viser at sosial kompetanse blir stadig viktigere mens betydningen av analytiske ferdigheter går ned. Disse resultatene overrasker mange - vi hører jo hele tiden at arbeidsmarkedet blir stadig mer kunnskapsintensivt.

Forklaringen ligger nettopp i et mer kunnskapsintensivt arbeidsmarked. Kunnskap er så viktig at vi ikke kan være eksperter på alt. For å finne de gode løsningene må vi derfor klare å samhandle med eksperter på andre områder enn eget. Dette krever sosial kompetanse. I tillegg er det slik at de oppga-

vene som kan løses av en ekspert alene, og ikke forutsetter samarbeid, ofte kan gjøres av datamaskiner eller sendes til land hvor man kan få analytiske ferdigheter til lav pris.

Selv om sosial kompetanse blir stadig viktigere på arbeidsmarkedet, gir de fleste utdannelsesprogram studentene lite trening i å samarbeide og samhandle med andre. Spesielt urovekkende er studieprogram som kun baserer seg på at studentene lærer fag ved å gå på forelesning og lese til eksamen.

På Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger har vi nå obligatoriske samarbeidsoppgaver i mange kurs. I tillegg forventes det at masteroppgaven skal skrives sammen med en annen student. Hvert år møter jeg flere studenter som sier «jeg jobber best alene» og ber om å få skrive alene. Et slik tankesett resonnerer dårlig med forventninger og behov i arbeidslivet. Jeg tenker at det er like viktig at vi lærer disse studentene å se verdien av samarbeid som at vi lærer dem fag. Målet må være å få til begge deler.

Forskning i pedagogikk viser

Jeg tenker at det er like viktig at vi lærer disse studentene å se verdien av samarbeid som at vi lærer dem fag

nemlig at studenter lærer fag best når de er aktive, engasjerte og får anvende fagkunnskapen på praktiske problemstillinger i samarbeid med medstudenter.

Mari Rege, professor i samfunnsøkonomi, Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger

Mer debatt s. 28-30 →

Leger, forskere og legemiddelfirmaene må samarbeide mer, ikke mindre. Dette er vinn-vinn for sykehus, industri og pasienter

Karita Bekkemellem, administrerende direktør i Legemiddelindustrien (LMI)

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen **Telefon:** 22 00 10 59 **Sentralbord:** 22 00 10 00 **Epost:** debatt@dn.no

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replikk:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.